Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України

№39 (789) ♦ Вівторок, 1 березня 1994 року ♦ Ціна договірна

Проект «Основи державної житлової політики в Україні» —

ДЕКЛАРАЦІЇ Й РЕАЛЬНІСТЬ

Сумною прикметою законотворчого процесу останнім часом став принциповий розрив між декларованою благою метою прийняття того чи іншого нормативного акта і його реальним змістом. На жаль, з нашої точки зору, не був винятком у цьому розумінні і проект Закону України «Основи державної житлової політики в Україні», підготовлений Держжитлокомунгоспом України.

Читайте публікацію на 6-й стор.

Колаж Михайла САЧКА.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Абзац з листа

Цікаво знати, коли нарешті з'явиться така державна програма, яка реально гарантувала б соціальне право кожного громадянина України на житло. Бо що робити, приміром, тим черговикам, котрі десятиріччями перебувають на квартобліку, чекаючи поліпшення своїх житлових умов? Звичайно, нині квартиру без проблем можна купити, але за... валюту, якої, на жаль, у тих черговиків немає.

Станіслав РИБЧЕНКО.

Черкаси.

П'ять запитань до Президента

Зустріч Леоніда Кравчука з представниками українських електронних і друкованих засобів масової інформації

Розмовляючи минулої п'ятниці з журналістами, Л. Кравчук підтвердив, що не братиме участі у червневих президентських виборах. Бо вважає, що може скластися надзвичайно складна ситуація, коли навіть після повторних парламентських виборів через необрання повного складу Верховної Ради вона буде неправомочною. А отже — не зможе сформувати уряд. Якщо в цей час діючому главі держави розпочати виборчу кампанію, а також проводити вибори до місцевих органів виконавчої влади, то ймовірною стає небезпека повного розвалу влади в країні з непередбачуваними наслідками. Таким чином з двох можливих варіантів — кинути все і йти на президентські вибори або, відчуваючи відповідальність за становище в країні, не робити цього — Л. Кравчук вибрав останній.

(Закінчення на 2-й стор.)

Продиктовано в номер

Кадети — за твердість рішення

Конституційно-демократична партія України (КДПУ) оприлюднила заяву з приводу того, що Президент України Л.Кравчук вирішив не виставляти свою кандидатуру на наступних президентських виборах. Це, на думку КДПУ, свідчить, що «Президент показав свою здатність приймати мудрі і виважені рішення, що йдуть, без сумніву, на користь України», а отже, КДПУ «сподівається на твердість і остаточність цього рішення і заявляє про готовність надавати Президентові всю необхідну для його реалізації моральну підтримку».

Дівчинка-перлинка, золота краплинка...

Тепер то реальність: наша чарівна зірочка — Оксана БАЮЛ — ОЛІМПІЙСЬКА ЧЕМПІОНКА!

Одним з перших телеграмою привітав її Президент України Леонід Кравчук.

Добірку про Олімпійські ігри в Ліллехаммері читайте на 8 стор.

Вихід є. І не в голодовках

Спілка «Чорнобиль» України розробила зміни до Закону «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» і Національної програми з ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, які дадуть змогу державі виконати її зобов'язання щодо захисту потерпілих, не перевищуючи виділені для цього бюджетні кошти.

Спілка вирішила звернутися з цього приводу до Президента України. Центральна рада спілки також ухвалила утриматися від голодовок-протестів проти будь-яких змін у чорнобильському законі, бо вважає такі акції, як і провокування до них з будь-чийого боку, за антигуманні щодо чорнобильців.

Обов'язково потрібні роз'яснення

На зібранні інтелігенції Києва минулої суботи лідер Української національної асамблеї (УНА) Анатолій Лупиніс заявив, що має інформацію про те, що нібито Міністерство оборони України до переговорів Президентів України і Росії підготувало проект утворення російських військових баз на території України. Більше того, за словами А.Лупиніса, МО України начебто запропонувало, щоб на території цих баз діяли... російські закони. «Такого нема ніде в світі», — сказав лідер УНА, і це справді так: усі країни, де є іноземні військові бази, домагаються, щоб вояків-чужинців за скоєні злочини карали за законами країни перебування.

Здається, що цього не може бути, але оскільки заява А.Лупиніса була публічна, то і від нього, і від Міністерства оборони потрібні додаткові роз'яснення і, звісно, докази, бо така інформація не може «гуляти» країною просто так: дуже вже про серйозні речі йдеться. Або «деза», або правда — третього не дано.

Попередньо, але сенсаційно

Минулої неділі в Молдові завершилися перші в її історії парламентські вибори на багатопартійних засадах. У них мали право взяти участь понад два мільйони виборців. За попередніми даними, з цього скористалися понад 70 відсотків осіб, внесених до виборчих списків. Хоча остаточний підрахунок голосів ще триває, перші підсумки принесли сенсацію: у Кишиневі, ряді міст і районів республіки успіху несподівано добився блок соціалістичної партії і інтерруху «Єдність», підтримуваний російськомовним населенням. На другому місці йде аграрно-демократична партія. Третю й четверту позицію займають блок інтелігенції і селян і християнсько-демократичний народний фронт, які виступають за об'єднання з Румунією.

У суботу — на роботу

З метою створення сприятливих умов для відпочинку трудящих під час святкування 8 Березня і раціонального використання робочого часу Кабінет міністрів України постановив перенести робочий день з понеділка 7 березня на суботу 5 березня 1994 року, а на підприємствах, в установах і організаціях, де встановлено шестиденний робочий тиждень — на неділю 6 березня.

4:0 на користь НАТО

Два літаки Ф-16 Північноатлантичного альянсу збили над територією Боснії чотири літаки «Супер-галеб», котрі знаходяться на озброєнні всіх республік колишньої Югославії. Про це повідомило агентство Рейтер. Представник НАТО заявив, що ці літаки було збито біля міста Баня-Лука через порушення ними зони заборони для польотів авіації ворогуючих сторін. Літаки НАТО, що перехопили їх, вимагали, щоб вони здійснили посадку, інакше вони зазнають атаки. «Супер-галеб» на вимогу натовських льотчиків не реагували. Поки не з'ясовано, до котрої зі сторін належать збиті літаки.

«Саламандра» — з передплатниками «Голосу України»

Одна з найбільших страхових компаній України, «Саламандра» взяла під свою опіку всіх передплатників «Голосу України» на 1994 рік.

«Саламандра» гарантує 25 мінімальних зарплат передплатнику у разі інвалідності в результаті нещасного випадку у побуті чи на виробництві, смерті (не дай Боже). Редакція «Голосу України» бажає всім своїм читачам міцного здоров'я. Але водночас попереджає: не забудьте до 12 березня передплатити нашу газету на другий квартал. Тільки в такому випадку ваші проблеми стануть проблемою страхової компанії «Саламандра».

Нагадуємо: передплатна ціна нашого видання на три місяці — 30 тисяч крб.; на місяць — 10 тис. крб. Індекс українського видання — 60955, російського — 60977.

(Закінчення на 4-й стор.)

Подаруймо людям свято

Група народних депутатів України звернулася до Президента країни Леоніда Кравчука з пропозицією розглянути їхнє клопотання про створення на державному рівні організаційного комітету з відзначення 100-річчя футболу в Україні. У зверненні, зокрема, говориться:

— Дослідження спортивних журналістів, істориків та ентузіастів, проведені останніми роками, підтверджують думку про те, що саме 14 липня 1894 року у Львові відбувся перший на українських землях офіційний футбольний матч між командами «Сокіл» (Львів) і «Сокіл» (Краків). Гра завершилася перемогою львів'ян з рахунком 1:0, і що найважливіше — команда Львова була представлена виключно місцевими футболістами.

У ході наукового диспуту, який відбувся 22 січня 1994 року під час проведення міжнародного турніру з міні- футболу «Різдвяні ігрища» у Львові, учасники (а серед них були науковці, спортивні фахівці та журналісти з Києва і Львова) дійшли до одностайної думки: «Виходячи з документів і матеріалів, які було наведено на диспуті, вважати день 14 липня 1894 року днем першого офіційного матчу на землях України — днем народження нашого футболу».

Неодноразові звертання ФК «Карпати» (Львів), який першим на весь голос заявив про необхідність широкого відзначення 100-річного ювілею і веде широку кампанію в цьому напрямку, до вищих службових осіб Міністерства у справах молоді та спорту і Федерації футболу України досі не дали позитивного результату. Ентузіасти наштовхуються на неприйняття ідеї з боку президента ФФУ пана Віктора Банникова. Його позиція й досі лишається незмінною. Він вважає, що український футбол почав свою історію з дня виходу української Федерації з підпорядкування федерації футболу СРСР, тобто з 14 грудня 1991 року. Невже до цього український футбол не існував? Невже всі здобутки київського «Динамо» та інших клубів, гравців, тренерів на союзному й міжнародному рівні ми тепер будемо відносити до здобутків російського футболу, як це з успіхом роблять зараз російські газети, телебачення, футбольні історики і журналісти?

У жодному разі робити цього не слід. Наш футбол, яким ми повинні пишатися, старший від російського на три роки, а бразильському та італійському — майже ровесник. І про це слід заявити вголос на весь світ. Нехай усі знають, що Україна має давні традиції в спорті, і в футболі зокрема. Тому слід негайно, адже часу залишається дедалі менше, створити на державному рівні оргкомітет з відзначення цієї історичної, без сумніву, дати.

В українського народу зараз не так уже й багато радісних хвилин у житті. Святкування 100-річчя нашого футболу зігріє серця і душі співвітчизників, стане ще одним містком єднання всіх громадян України, незалежно від віри, партійності чи національної приналежності.

Подаруймо ж нашому народові це свято!

Народні депутати України.

ПОВІДОМЛЕННЯ

При висвітленні роботи вищого законодавчого органу України у пресі помилково було вказано, що серед народних депутатів Верховної Ради налічується близько 130 лікарів. Насправді ж, з понад 400 народних обранців лише 23 є представниками цієї благородної професії.

Постанова Верховної Ради України

Про статус автономної Республіки Крим відповідно до діючої Конституції та законодавства України

У зв'язку з тим, що останнім часом органами державної влади Республіки Крим приймаються численні нормативні акти і робляться заяви офіційних посадових осіб, які виходять за межі статусу Республіки Крим і можуть призвести до загострення ситуації як в Криму, так і в Україні в цілому, Верховна Рада України, керуючись пунктом 19 статті 97 Конституції України, **постановляє:**

1. Роз'яснити, що відповідно до Конституції і діючого законодавства України:

а) Республіка Крим є автономною складовою частиною України, яка має широкі права в сфері економіки, використання природних багатств, екології, культури, організації суспільного життя тощо. Проте Республіка Крим як автономна складова частина України не є носієм державного суверенітету і не може вступати у політичні відносини з іноземними державами;

б) Конституція України поширює свою дію на всю територію України, включаючи територію Криму, Конституція Республіки Крим не може суперечити Конституції України;

в) відповідно до статті 70 Конституції України територія України, включаючи територію Криму, є єдиною, неподільною, недоторканною і цілісною. Будь-які зміни території і державних кордонів України без згоди народу України не допускаються. Разом з тим Україна, як передбачено законодавством про статус Республіки Крим, також не може приймати рішення про зміну території Республіки Крим без згоди цієї Республіки;

г) Республіка Крим не має свого власного, відокремленого від України, громадянства. Громадянами Республіки Крим є громадяни України, які постійно проживають в Криму. Вона не може мати власних військових формувань, своєї власної, відокремленої від України, грошової і фінансової систем.

Тому відповідно до законодавства України вищі органи державної влади Республіки Крим не можуть самостійно вирішувати цих та інших питань, що належать до виключного відання державних органів України.

2. Всі органи державної влади України і Республіки Крим та їхні посадові особи у своїй діяльності мають керуватися Конституцією і законами України, а також цією Постановою.

3. Верховній Раді Республіки Крим в місячний термін привести Конституцію та інші законодавчі акти Республіки Крим у відповідність з Конституцією і законодавством України.

4. Президенту України забезпечити виконання Закону України «Про Представництво Президента України в Республіці Крим».

5. Президенту України і Генеральному прокурору України своєчасно реагувати на порушення Конституції і законів України.

Голова Верховної Ради України І.ПЛЮЩ

м.Київ,
24 лютого 1994 року.

П'ять запитань до Президента

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

Хоча Леонід Макарович і заявив, що головна причина, яка спонукала його до такого кроку, — політична, не слід, мабуть, відкидати і моральні аспекти. «У жодній країні світу ви не почуєте таких брудних наклепів, безкультур'я, цькування стосовно особи Президента, які я чую і у стінах нашого парламенту, і поза ним», — сказав Л. Кравчук.

Та чи можливо те, що він перегляне своє рішення? Хоча прямої відповіді Президент не дав, він, проте, зазначив: рішення це залежить від багатьох факторів. Зокрема, йдеться про обрання правомочного парламенту й формування ним нового уряду. Також, наголосив Л. Кравчук, треба визначити: якого Президента і з якими повноваженнями обиратимемо. Не зробимо цього, знову почнеться «перетягування» повноважень законодавчою і виконавчою галузками влади. Те ж саме, на думку Леоніда Макаровича, слід зробити стосовно глав місцевих органів влади. Ще перед виборами кандидати повинні знати свої права і обов'язки. А для цього потрібно ухвалити спеціальний закон.

— Багато ваших політичних опонентів економічні негаразди України вбачають у її курсі на незалежність, вимагають відновити всі зв'язки з Росією, запровадити в нас «білоруський варіант». Що ви про це думаєте? — запитав у Л. Кравчука кореспондент «ГУ».

Відновлення усіх зв'язків, вважає Президент, означатиме повернення чи відновлення Радянського Союзу, бо залишиться незмінною стара структура промисловості. А це сьогодні — нісенітниця. Адже і Б. Єльцин, виступаючи днями перед парламентом, зазначив, що Росія повинна виробляти те, що потрібно росіянам. Це ж стосується України, усієї СНД. Тобто, будуючи держави, нові економічні структури, треба створювати спільний ринок країн СНД, узгоджено розв'язувати як економічні, так і політичні питання. Ідею ж запровадження «білоруського варіанта» в Україні Л. Кравчук не підтримав. Навіть якби Росія і погодилася ввести у нас рублеву зону, наголосив він, то вимагала б таких поступок, які зведуть нанівець нашу політичну та економічну незалежність.

Яке ставлення Президента до ідеї федералізації України? Відповідаючи на це запитання, Л. Кравчук зазначив: історично у нас склалася унітарна держава. Тому нема ніякого сенсу свідомо зверху ділити її на федеративні землі. З другого боку, підкреслив він, українські регіони повинні мати найширшу самостійність у питаннях бюджету, управління державною власністю, тощо. Говорячи про Крим, рішення 1990 року щодо надання півострову статусу автономії Президент вважає правильним.

— Не було б цього зроблено, — сказав Л. Кравчук, наголосивши, що говорить так відверто вперше, — 1990 року існувала реальна загроза того, що Верховна Рада колишнього СРСР ухвалить рішення про відокремлення Криму від України. Нині ситуація не та. Особливо після підписання Тристоронньої заяви, за якою і США, і Росія зобов'язалися поважати територіальну цілісність України. Щодо відносин з нинішнім кримським керівництвом, то треба, вважає Леонід Макарович, йти шляхом взаєморозуміння, а не конфронтації. Водн[...] час, заявив він, будь-які ді[...] тою відокремити Крим розглядатимуться як незаконні з відповідними наслідками. Це стрижневе політичне питання повинні враховувати кримські власті.

На прохання журналістів Президент також висловив свою думку щодо проблем приватизації в Україні та виходу нашого суспільства з кризи.

Закінчуючи зустріч, Л. Кравчук закликав усіх громадян України взяти участь у виборах. Безладдя, на його думку, ми не повинні допустити. Адже це шлях до зіткнень, конфронтації.

Ігор ГРУШКО.

Точка зору

Хочеш змін — усвідом свій вибір

У ході передвиборної кампанії склалася така ситуація, коли інформація іде в односторонньому напрямку: від кандидатів — до виборців, котрі залишаються пасивними спостерігачами. Тому вважаю за доцільне відкрити на сторінках газети спеціальну передвиборчу рубрику виборців, де вони могли би обмінятися думками як з питань процедури і практики виборів, власними оцінками того чи того кандидата і його програми, програмних положень тої чи тої політичної партії. З одного боку, це дасть можливість значно піднести рівень інформованості і активності виборців, а з другого — допоможе кожному виборцю зробити власний усвідомлений вибір і в подальшому взяти на себе частину відповідальності свого депутата.

Перш за все виборцям не слід обмежуватися тільки тією інформацією, яку кандидат дає про себе сам або розповсюджують його довірені особи. Йдеться не про те, що вони нас обманюють, а лише про те, що ця інформація не завжди достатньо повна і різнобічна. Тому виборець має сам докласти максимум зусиль, щоб отримати максимум різнобічної інформації про тих кандидатів, котрі привернули його увагу. Насамперед треба звернути увагу на суто людські якості кандидата, бо нам не може бути байдуже, які в нашого обранця життєві принципи. Якщо комусь здається, що це зайве, то хотів би звернути увагу на те, що виборець у сучасних цивілізованих країнах не соромиться дізнатися, чи вживав його кандидат наркотики, чи зраджував дружині, як ставиться до сім'ї, чи не бере участі в якихось аферах тощо. Тобто виборець має перш за все самому собі відповісти на запитання: «Якій людині я довіряю від свого імені вирішувати державні справи?»

Дуже важливо розібратися і в питанні — чи здатний кандидат мислити категоріями державного діяча? Відповідь на це питання легко знайти, якщо звернути увагу на те, що обіцяє кандидат: чи побудувати рай в окремо взятому виборчому окрузі, чи створити систему законів, завдяки котрим Україна розвиватиметься і йтиме шляхом поступу як держава, як єдине ціле. Важливо й те, як він збирається це зробити. Безумовно, приємно слухати, коли кандидат клянеться виборцям, що він — їхній вірний слуга і зробить для них все можливе і неможливе, що на найвищому державному рівні захищатиме виборців свого виборчого округу тощо. Але, віддаючи перевагу такому кандидатові, виборці завдають великої шкоди державі, бо делегують до вищого органу влади людину, котра не розуміє, що завдання вищого законодавчого органу не в тому, щоби захистити (невідомо від кого) якусь групу людей, а створити такі загальнодержавні закони, введення котрих знімало б саме питання про потребу в якомусь захисті. Друге, про що зобов'язаний піклуватися депутат вищого законодавчого органу, — щоб прийняті закони працювали, щоб були відповідний механізм їх дії і система відповідальності за порушення.

Особливу увагу слід звернути на те, як кандидат ставиться до правових основ депутатської діяльності. Це зумовлено тим, що депутати нинішньої Верховної Ради не дуже старалися поставити себе в правове поле і чітко визначити свій статус. Тому не випадково, що в одній особі сьогодні можна поєднувати посади директора підприємства, президента концерну і народного депутата України. Безперечно, що такий депутат насправді захищатиме інтереси підприємства, концерну, якоїсь конкретної групи людей, а не держави. Не спромоглися нинішні депутати за два з половиною роки незалежного розвитку держави прийняти Основний Закон України і створити Конституційний Суд. Зволікання з розробкою і прийняттям Конституції призвело до того, що прийняті закони не тільки не діють, а й суперечать один одному. Мало того, Україна як суверенна і незалежна держава не має чітко визначених пріоритетів і перспектив свого розвитку.

Виходячи з таких невтішних реалій нашого життя, вважаю, що голосувати за того чи того кандидата можна лише тоді, коли виборець буде впевнений: його кандидат розпочне свою депутатську діяльність з юридично-правового визначення власного статусу, прийняття Конституції України і створення Конституційного Суду. Без розв'язання цих першочергових завдань нова Верховна Рада не зможе цілеспрямовано здійснювати законотворчу діяльність і вивести Україну з кризи. Сві[...] досвід наочно переконує, що[...] з кризи можна тільки за наявності чіткої правової системи. Зміцнення правових основ суспільного життя не суперечить плюралізму його політичних і економічних форм, а навпаки — політичний і економічний плюралізм можуть мати позитивні наслідки лише на ґрунті права.

І ще одна думка. Коли в окрузі балотується теперішній народний депутат України, виборцям треба бути особливо уважними. Річ у тому, що сьогодні в ставленні до них є два підходи. Докотрі, звинувачуючи нинішніх депутатів у всіх гріхах, закликають у жодному разі не обирати їх до нового складу Верховної Ради, а декотрі, посилаючись на власний досвід законотворчості, вважають за доцільне, щоб їх обрали на новий термін. Безумовно, дуже багато зроблено нинішньою Верховною Радою в розбудові держави, але не можна не помічати, що багато хто з депутатів уже не служить Україні, а окремим структурам, і перебуває у цілковитій залежності від них. Тому в кожному конкретному випадку потрібно цікавитися не тільки тим, що кандидат обіцяє на майбутнє, а й тим, що він зробив у складі нинішньої Верховної Ради, які його зв'язки з комерційними та іншими підприємницькими структурами, чи готовий він працювати в Верховній Раді на постійній основі тощо. Одне слово, вибір має бути гранично усвідомлений.

Павло ДЕМЧУК, кандидат філософських наук, професор кафедри політології і військового права Київського військового гуманітарного інституту.

Володимир КРИЖАНІВСЬКИЙ:

«ШУКАЙМО ТЕ, ЩО НАС ЗБЛИЖУЄ»

Крісло для гостя

У час історичних зламів, коли звичні уявлення виявляються хибними, а «старші брати» лише потроху починають розуміти, що «молодші» стали їм рівними, дуже нелегко отим «старшим» відмовлятися від глибоко вкорінених стереотипів. А тим, хто не вірить цим словам, пропонуємо інтерв'ю, яке дав кореспондентові «ГУ» народний депутат України, Надзвичайний і Повноважний Посол нашої держави в Російській Федерації Володимир Крижанівський. Перше запитання до нього стосувалося, мабуть, найголовнішого сьогодні: коли, нарешті, буде підписано новий двосторонній Договір про дружбу і співробітництво замість старого, укладеного ще 1990 року? Бо саме цей документ визначатиме не на один рік, як житимуть одна з одною дві сусідні країни.

— Україна зацікавлена в його якнайскорішому підписанні, — сказав пан посол. — На превеликий жаль, нині з боку росіян відчуваємо певне гальмування переговорів. Чому? На мою думку, відповідь у тому, що міждержавний договір повинен раз і назавжди «поставити крапки» над деякими питаннями, які російська сторона прагне тримати в «законсервованому» стані.

Йдеться насамперед про Крим. Бо доведеться чітко визначитися з цієї проблеми. Інше питання — подвійне громадянство. Питання, до речі, штучно надумане, хоча й посилено мусується міністром А.Козирєвим, іншими представниками російських політичних кіл. Казахстанський Президент Н.Назарбаєв слушно запропонував увести таке поняття, як «відкладене громадянство». Тобто людина, яка переїжджає, скажімо, на постійне проживання з Казахстану до РФ, стає російським громадянином. І навпаки. Здавалося б, нормальне розв'язання проблеми. Ні, декому в Москві воно дуже не до вподоби. Президент Н.Назарбаєв нагадав переддень 2-ої світової війни, питання судетських німців. Мовляв, треба було будь-що задовольнити їхні права... І першою на колінах поставили Чехословаччину.

— Заява, підписана трьома президентами, зняла напруження довкола ядерної зброї в Україні. Однак нині, вважає багато аналітиків, потрібні конкретні кроки з боку Росії щодо всього пакету домовленостей, зокрема надання нам гарантій безпеки. Готова Москва до цього?

— Це питання ще «вариться» у президентських структурах РФ. І тут відчувається певне небажання, намагання пригальмувати його. Хоча це було б вигідно насамперед для Росії. Маючи певний документ про гарантії, як на мене, й нинішній склад українського парламенту остаточно розв'язав би питання про приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї.

Але відповіді поки що немає. Мабуть, комусь у столиці РФ дуже вигідно зображати Україну непокірливою, неслухняною.

Підтверджує це й «запрошення» посла України 9 лютого до російського МЗС. Послів за дипломатичною практикою викликають у надзвичайних випадках, коли йдеться про щось нагальне. Так-от, там мені була висловлена стурбованість з приводу, мовляв, збільшення останнім часом випадків осквернення пам'яток в Україні, які нібито пов'язані з російською історією.

— Щось я про таке останнім часом не чув...

— Я також. А повідомили мені про три факти «сивої давнини». Перший — від 1991 року. Пам'ятаєте, біля могили Невідомому солдату в Києві було зроблено обурливі написи. Стара справа, можливо, навіть справа рук людей Крючкова. Другий випадок тоді ж — коли облили фарбою меморіальну дошку на будинку-музеї М.Булгакова. І останній, півроку тому, факт знищення погруддя М.Кузнецова на Рівненщині. Акт цей вважаю абсолютно недоречним і безглуздим.

— У чому ж, на вашу думку, суть згаданого дипломатичного демаршу?

— За ним відчувається певний розрахунок. Бо з 25 мільйонів росіян, яких треба «захищати», 12 мільйонів живуть в Україні. І, на превеликий жаль для деяких російських політиків, цих людей ніхто не ображає, ніхто не утискує їхні національні почуття, громадянські права. Отже, коли нема ніяких фактів, щось треба штучно притягнути до купи, показати світові, мовляв, Україна нецивілізована. І це при тому, що вся громадськість нашої країни з величезним обуренням поставилася свого часу до згаданих актів вандалізму.

—Ще одним каменем спотикання у наших двосторонніх відносинах є Чорноморський флот.

— Так, проблема з флотом непроста. Хоча так склалося, що зараз вона не стоїть першою на порядку денному. Росіяни не поспішають її розв'язувати. Сподіваються, напевне, по-іншому робити акценти після обрання Ю.Мешкова. А він напрямки говорить: флот має бути російським. Це — з одного боку. А з другого, надзвичайно важливою подією стала Тристоронняя заява, яка дещо відклала розгляд цього питання.

Як на мене, чітко розставив усі крапки над «і» наш міністр оборони генерал армії Радецький. Маю на увазі процедуру поділу ЧФ: спочатку інвентаризувати, можливо, навіть скоротити його, а після поділити. Росія поки що не погоджується, вичікує.

— Проблема флоту тісно пов'язана з проблемою Криму взагалі, особливо після президентських виборів на півострові. Ю.Мєшков, повернувшись із Москви, де зустрічався з впливовими політиками, заговорив про мільярдні суми, рублеву зону...

— Дійсно, у нього були зустрічі з С.Шахраєм, В.Шумейком, помічником Президента з міжнародних відносин паном Рюриковим. Нічого крамольного я в цьому не бачу. Скажімо, приїхав би до Києва прем'єр-міністр Татарстану. Нехай зустрічається з поважними людьми. Однак про гроші, зокрема 50 мільярдів на переселення кримських татар, говорити зарано. Таке побажання було висловлене Ю.Мешковим. Втім, до конкретних грошей — дистанція величезна. Те ж саме стосується рублевої зони. Не думаю, що Росія так легко погодиться влаштувати «аеродинамічну трубу», через яку викачувалася б її валюта. Згадайте приклад Казахстану.

Тобто з Ю.Мешковим зустрілися, познайомилися без великих для нього результатів.

— Чи відвідав кримський президент посольство України?

— Ні. Мабуть, чекав від нас запрошення або, більш ймовірно, хтось його намовив не робити цього. Втім, згодом я говорив з ним по телефону. Розмовляли ми, до речі, українською. Сподіваюся, що наступного разу пан Мєшков до нас завітає, зрозумівши, що посольство України — і його посольство. Ми ж завжди допомагатимемо Криму, як і іншим регіонам нашої держави.

— Як ви гадаєте, можна вже говорити про офіційну точку зору чи політику РФ щодо Криму?

— Ще не висохло чорнило на підписах трьох президентів під спільною заявою. Тому офіційно російська сторона дотримується позиції, що Крим — то внутрішня справа України. Хоча є впливові люди в Москві, які дуже хотіли б, щоб Україна розв'язала кримську проблему за принципом Ільфа і Петрова: «на блюдечке с голубой каемочкой». Тобто Київ дає добро на референдум, після його проведення Крим стає незалежним і вже як суб'єкт міжнародного права говорить про приєднання до Росії.

Однак пан Мєшков не порушує цього питання. Бо чудово розуміє: це буде антиконституційна акція, спрямована на підрив територіальної цілісності України з відповідною реакцією Києва, і світової громадськості.

— За Радянського Союзу українське постпредство в Москві слугувало містком для того, щоб великі кремлівські начальники передавали інколи вказівки підлеглим в Києві. Нині, слава Богу, не ті часи. Понад рік у Росії діє повноважне посольство нашої країни. У чому ви вбачаєте його головні завдання?

— Поки що не можна говорити про повноважне посольство. Бракує дипломатів, житла. Зрозуміло, маємо вже певний позитив у нашій роботі. Але могли б зробити багато більше, якби мали достатньо людей. І йдеться зовсім не про роздування штатів. Адже Росія за своєю важливістю є країною номер 1 для нас. Тому слід робити все можливе, щоб робота посольства була плідна.

Щодо завдань. Найголовніше з них — підтримання тісних двосторонніх економічних відносин. Треба, щоб постійно між нашими державами відбувалися переговори. Нам необхідно вивчати, розуміти складні процеси в російському суспільстві, вміти прогнозувати політику РФ стосовно України.

І, звичайно, розповсюджувати в Росії правдиву, невикривлену інформацію про нашу країну. Усі ми читаємо російську пресу, дивимося російське телебачення. Про Україну йде суцільний негатив. Багато росіян взагалі не уявляє, що у нас справді відбувається.

Так, і в нас, і в Росії є силасиленна недоліків, люди живуть важко. Однак шукати лише те, що нас роз'єднує, то шлях у безвихідь. Навпаки, ми повинні шукати один у одного краще, шукати те, що нас зближує, об'єднує.

— Дякую за розмову.

Інтерв'ю провів Ігор ГРУШКО.

Точка зору

НЕ ЛОВИЛИ МИШЕЙ — ВТРАЧАЄМО ПІВОСТРІВ

Коли минулого четверга було прийнято постанову ВР про статус автономної Республіки Крим відповідно до чинної Конституції та законодавства України, хтось із присутніх журналістів кинув: «Ну от, гора народила мишу». Мовляв, на півострові відверто зневажають закони Української держави, а найвищий законодавчий орган не дає жодних конкретних оцінок, займається загальним просвітництвом щодо статусу автономії в складі України і всього, що з цього випливає.

На перший погляд картина схожа. Але, зважуся зауважити, це поверховий погляд елементарно тому, що, як кажуть у народі, поїзд уже поїхав. І ось чому — з обранням Президентом Криму Ю. Мєшкова його відносини з українською владою перейшли в зовсім іншу політичну площину, яку визначають зовсім інші показники і чинники. Коли Ю. Мєшков балотувався на президентський пост за кримським законом, який порушував українське законодавство і навіть кримську Конституцію, коли він робив заяви, котрі ледь межували зі здоровим політичним глуздом і нагадували неприхований і нездійсненний популізм, то він був таким собі простим громадянином України (якщо зробив відповідну позначку в паспорті), який, ставши одним з кількох претендентів, втратив відчуття реальності і своїми висловлюваннями сам порушував чинне законодавство, і закликав до цього інших. За ці порушення, за шкоду, яку вони завдали Україні, з Ю. Мєшковим можна (і треба!!! — **В. С.**) було елементарно розібратися з Кримінальним кодексом у руках. Але зробити це можна було з ним самим, а всім іншим пояснити, де, коли і які статті яких законів він порушував, одночасно з цим привівши кримське законодавство у відповідність до українського.

Проте цього не сталося, а на кримських президентських виборах за Ю. Мєшкова проголосувало понад дві третини виборців, які прийшли на виборчі дільниці, а отже, велика кількість людей «легітимізувала» і новий статус колишнього претендента, і ті порушення законодавства, з якими він балотувався. За Ю. Мєшковим сьогодні стоять конкретні люди, які своїми голосами підтримали його курс. Офіційному Києву віднині доведеться мати справу з народом, а тиснути на людей — це завжди програшна позиція для будь-якої влади, яка не хоче називатися тоталітарною чи автократичною.

Тож схоже на те, що в недалекому майбутньому Україна, як Росія — Чечню чи Молдова — Придністров'я, може мати в своєму складі автономію, яка відверто нехтуватиме українське законодавство, а офіційний Київ робитиме вигляд, що нічого не сталося.

Що залишається робити українській владі? Варіанти є. На мій погляд, по-перше, звичайно виконати прийняту парламентську постанову і хоча б номінально встановити порушення, які вже здійснила президентська влада Криму. Іншими словами, всьому світові ще раз заявити: мовляв, глава державної виконавчої влади в автономному Криму може називатися Президентом, але діяти він має згідно з чітко визначеними правовими нормами і не уявляти себе главою незалежної держави.

По-друге, цікаву думку з цього приводу висловив голова Комітету громадських організацій «Крим з Україною» народний депутат України Микола Поровський, який в унісон парламентській постанові заявив, що в Криму треба якомога швидше вводити посаду представника Президента України. За словами М. Поровського, таку людину вже інтенсивно шукають. І вона має бути передусім відмінним грамотним економістом і господарником, який зміг би влаштувати своєрідне економічне змагання з мешковськими структурами, орієнтованими на Росію, і на противагу їм налагодити міцні, взаємовигідні й плідні стосунки кримських підприємств з українськими. Це справді найефективніший спосіб протистояти намаганням певних російських кіл для початку хоча б економічно відторгнути Крим від України, бо, як мовиться, від добра добра не шукають. Особливо там, де є вигода. Головне — знову не ловити мишей...

Володимир СКАЧКО,
оглядач.

ПРЕЗИДЕНТ ПОСТУПИВСЯ ОБЛРАДІ, А ОБЛРАДА — ПРЕЗИДЕНТУ

З часу призначення у Тернополі представником Президента професора Романа Гром'яка в обласному центрі не вщухав шквал протистояння між УРП та Рухом, а відтак між Гром'яком і головою облради та співголовою Руху Богданом Бойком. Конфлікт регіонального значення Президент вирішив, звільнивши з посади Гром'яка. Щоправда, сам професор подавав заяву на звільнення до служби Президента з питань територій ще восени. Тоді її не прийняли. Це, так би мовити, штрих до подій.

Сама подія відбулася на позачерговій сесії обласної Ради. Депутати розглянули пропозицію Президента про призначення на посаду його представника в області Бориса Косенка, який свого часу працював головою колгоспу, начальником управління сільського господарства, заступником голови облвиконкому, головою райвиконкому. Двічі з посади його звільняли партократи, один раз вже встигли «з'їсти» і демократи. І все ж таки як фахівець Косенко досить сильна особа в області. Та не була б це Тернопільська облрада, якби сесія відбулася без пристрастей. Л.Кравчук звільнив напередодні сесії свого представника в Тернопільському районі. Тож ще до початку сесії приміщення облради було оточене пікетувальниками. І цього разу натовп зібрався досить солідний. Його гасла: «Ні — Косенку, ні — Кравчуку!» передалися у зал.

Депутатські пристрасті цього разу вгамував сам голова облради Б.Бойко.

— Ви знаєте, — сказав голова Ради, — я теж не підтримував кандидатуру Косенка. Два роки воював, але цього разу супроти Президента я не піду. Виступаю за співпрацю.

Ця репліка перед таємним голосуванням відіграла вирішальну роль. І 82 голосами із 106 депутатів, які взяли участь у голосуванні, обласна Рада погодилася з кандидатурою Президента на посаду його представника в області. Як влучно сказав один з депутатів, на таку роль міг погодитись тільки камікадзе. Правда, ті, хто добре знає Косенка, не дивуються, бо таким Бориса Григоровича знають все життя.

Михайло ВАСИЛАШКО.

Особистості

Жив-був титан...

Життєва лінія цієї людини не потребує модних реставрацій чи політичного макіяжу. Він ніколи ні під кого не підлаштовувався, ніколи нікому не догоджав, ніколи ніякій партії не служив. Та й саме ім'я його широкому загалу невідоме. Хоч у Вільногірську на Дніпропетровщині є вулиця геолога Вадимова. Бо тут у 60-ті роки його експедиція відкрила перше в Україні унікальне родовище титано-цирконієвих руд (у 1958 році за це державне надзавдання — знайти титан — Миколу Вадимова удостоїли Ленінської премії). А в Кракові його ім'я могла б носити будь-яка площа, будь- який проспект, бо саме лейтенант Вадимов разом з своїм підрозділом мінерів у роки 2-ої світової війни зробив усе, щоб це прекрасне місто не злетіло у повітря. Але про це, знову ж таки, мало хто знає.

Тепер, коли Миколи Тихоновича вже багато років як немає, приглядаючись до нашої сучасної національної інтелігенції, ловлю себе на думці: як часто їй не вистачає совісті, скромності, порядності геолога Вадимова. Це був справжній титан думки, титан духу.

Ще у 60-ті роки Микола Тихонович нерідко констатував: «Сьогодні керівники Союзу аплодують урядові України за перевиконання планів з видобутку вугілля, газу, інших корисних копалин. Але ця щедрість у майбутньому обернеться для неї лихом. Бо це не просто перевиконання планів, а спустошення її надр». Хто-хто, а фахівець, який зробив геологічні зйомки Волинського п'єзокварцового родовища, покладів нікелевих руд у Середньому Побужжі, склав ряд геологічних карт Українського кристалічного щита, відповідав за свої слова. Проте його пропозиції щодо збереження українських надр тонули в бурхливих оваціях і патетичних урядових рапортах. Однак які прозірливі були ті слова геолога Вадимова!

Він був вимогливим не лише до підлеглих, а найперше до себе. Прекрасно розумівся в топографії, радіотехніці, а на схилі літ (коли поламався власний радіоприймач) змушений був вивчити мікроелектроніку. Його називали «ходячою енциклопедією», бо міг абсолютно безпомилково сказати, про що йдеться на тій чи іншій сторінці того чи іншого тома багатющої домашньої бібліотеки...

28 лютого Миколі Тихоновичу виповнилося б 80 років. Але вісім років тому його не стало.

Микола КУДРЯ,
головний інженер
Українського державного
НВЦ «АСПРУВ».

Виставки

Величальна Кобзареві

Чудову виставку творів народних майстрів декоративно-прикладного мистецтва Черкащини відкрито в обласному центрі. Присвячено її 180-им роковинам з дня народження Тараса Шевченка. Вишиті рушники, панно, жіночий одяг, «чумачки», декоративний розпис, гончарні вироби виконані у мистецьких традиціях середньої Наддніпрянщини. До черкаського осередку Спілки майстрів народного мистецтва України належать не лише люди старшого покоління, а й талановита молодь з місцевого ліцею декоративно-прикладного мистецтва, чиї твори дістали на виставці також схвальні відгуки. На базі осередку створено науково-творчо-виробничу фірму «Арта», котру очолила відома художниця, знавець народного костюма Олександра Теліженко. До речі, народна артистка України Ніна Матвієнко, гостя черкащан, оглянувши колекцію народних строїв і виставку, стала першою замовницею «Арти», котра спеціалізується на випуску сценічних костюмів свого регіону.

Спонсорує виставку «Величальна Козбареві» та майбутню галерею народного мистецтва, яку Олександра Теліженко сподівається невдовзі відкрити, колишній перший черкаський мільйонер, підприємець Олег Тішаков та його дружина Тамара Селетіна.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаси.

Продиктовано в номер

Шахтарі продовжують наступ на «генералів»

Як стало відомо, збори Незалежної профспілки гірників шахти імені Засядька, що в Донецьку, висловили недовіру виконуючому обов'язки прем'єр-міністра України, кандидату в депутати Верховної Ради, колишньому директору свого підприємства Юхиму Звягільському.. Причина — доведення до вубожіння українського народу, систематичне порушення Юхимом Леонідовичем, як головою орендного підприємства шахти, законів, які регулюють діяльність профспілок. Збори засядьківців запропонували В.Прядку скласти із себе повноваження довіреної особи Ю.Звягільського, або ж вийти із НПГ шахти.

Закруглився через Центрвиборчком

«Круглий стіл» керівників Центрвиборчкому з українськими та закордонними журналістами, який організовував незалежний прес-центр «Вибори-94», закінчився, так і не розпочавшись. Керівники Центрвиборчкому: І.Ємець, І.Цілуйко, В.Погорілко, В.Кирненко, В.Шульга, а також запрошений голова Комісії ВР України з питань гласності та засобів масової інформації М.Спис на зустріч з журналістами просто не з'явилися. З огляду на таку поведінку Центрвиборчкому і на останні звернення Верховної Ради до громадян України, яка закликала прийти на вибори і попередила про неприпустимість порушень Закону про вибори нардепів, прес-центр «Вибори-94» ще раз констатує дві речі. По- перше, створений він як незалежний посередник між органами влади і всіма журналістами з однією метою — сприяти оперативному розповсюдженню інформації про хід передвиборчої кампанії в Україні. По-друге, спроби Центрвиборчкому не надавати таку інформацію, чим знижувати загальний інтерес громадян до виборів і на догоду певним політичним силам ставити під загрозу сам факт їхнього проведення, є політично недалекоглядними. Щонайменше.

Джина реваншизму випущено з пляшки

Привид комунізму і шовінізму, який знову гулятиме по Росії, не даватиме спокійно спати людям в цілому світі, а позиції Бориса Єльцина як політичного лідера ослабли, його відверто принизили. В основному так політики і засоби масової інформації продовжують коментувати звільнення з Лефортова Анпілова, Макашова, Руцького та Хасбулатова. Так швидко і просто, як було випущено на волю заколотників жовтневого перевороту, у Росії не звільняють навіть кишенькових злодіїв, зазначає агентство ДПА. На думку «Файненшнл таймс», це може призвести до чергових кривавих сутичок і загрожує громадянською війною. Є.Гайдар заявив, що звільнення путчистів є свідченням слабкості правлячих політиків, і це — грунт до нових безпорядків. Російському Президентові не можна послаблювати віжки влади, вважає голова Комітету з інформаційної політики Держдуми Росії М.Полторанін, бо колісниця російської державності перевернеться. Опозиційні партії змусять Б.Єльцина подати у відставку і проведуть нові президентські вибори, наголошує «Токіо сімбун». Глава російського зовнішньополітичного відомства А.Козирев заявив, що позиції Президента міцні, і їм не загрожує вихід на волю кількох злочинців, місце яких — у тюрмі.

Власкори повідомляють

Міцний спадок соціалізму

Незважаючи на численні заклики до приватизації та роздержавлення, у Киргизстані сьогодні, як засвідчує статистика, у приватній власності лише 0,5 відсотка майнового комплексу, 59 відсотків об'єктів належить державі й 40,5 — трудовим колективам.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Бішкек.

Таджикистанська адреса української фірми

З набором медичних інструментів прибули з Києва до Душанбе представники НВО «Остіосинтез». Виготовлені руками українських спеціалістів, ці інструменти стали непоганою рекламою виробничих можливостей об'єднання.

— Ми співробітничаємо з таджицькими лікарями вже четвертий рік і маємо намір продовжувати це й надалі, — сказав президент НВО В.Левицький. — Через 2-3 тижні на замовлення наших партнерів вантажний літак доправить з України до Таджикистану ще одну, набагато більшу партію інструментарію і лікарняних препаратів. В першу чергу, вони призначені для надання допомоги при травмах.

Міністр охорони здоров'я Республіки Таджикистан А.Ахметов висловив глибоку подяку гостям із берегів Дніпра. «За умов жорсткого дефіциту, що вразив наші лікарні і клініки, допомога українських друзів більш ніж своєчасна», — відзначив міністр.

Представник НВО «Остіосинтез» заявив, що найближчим часом відкриють свій філіал у таджицькій столиці.

Юрій КУШКО.

Душанбе.

* * *

Невдовзі в грошовий обіг Казахстану надійде купюра вартістю 200 тенге. Досі найбільшою за вартістю в республіці була сотенна купюра.Що стосується дрібних паперових грошей, то їх замінять обіцяні металеві монети.

Тетяна КОСТІНА.

Алмати

На зв'язку Софія

Цивілізовано для інших, перешкода — для нас

«Іноземні громадяни не можуть вивозити більше валюти, ніж ввезли в країну». Це одна із статей нової постанови про валютний режим у Болгарії, яка набула чинності з 1 лютого. З цієї ж дати розрахунки між болгарськими та іноземними фірмами проводитимуться тільки через відповідні банки, а не готівкою.

Безумовно, ця постанова завдасть збитків «чумацькому» бізнесу, бо нашим землякам вже буде не так просто вивезти з Болгарії долари, зароблені на продажу українських товарів на місцевих барахолках. Згадана постанова, можливо, завдасть збитків і українсько-болгарській співпраці на рівні фірм, бо валізи готівкою замінить банківський переказ грошей. А, думку одного тутешнього бізнесмена, кореспондентський зв'язок між банками обох країн дуже поганий. «Чекати сорок діб замість трьох на переказ грошей з України — це ж можна збанкрутувати», — сказав він. На жаль, те, що цивілізовано для більшості країн, для нас поки що — перешкода.

Василь ЖУКІВСЬКИЙ.

Передплата-94

«Саламандра» — з передплатниками «Голосу України»

Закон України

Про внесення змін і доповнень до окремих статей Кримінально-процесуального кодексу України з питань права на захист підозрюваного, обвинуваченого і підсудного

Верховна Рада України **постановляє:**

Внести до Кримінально-процесуального кодексу України такі зміни і доповнення:

1. Статті 21, 44, 45, 46, 47 і 48 викласти в такій редакції:

«Стаття 21. Забезпечення підозрюваному, обвинуваченому і підсудному права на захист

Підозрюваному, обвинуваченому і підсудному забезпечується право на захист.

Особа, яка провадить дізнання, слідчий, прокурор, суддя і суд зобов'язані до першого допиту підозрюваного, обвинуваченого і підсудного роз'яснити їм право мати захисника і скласти про це протокол, а також надати підозрюваному, обвинуваченому і підсудному можливість захищатися встановленими законом засобами від пред'явленого обвинувачення та забезпечити охорону їх особистих і майнових прав».

«Стаття 44. Захисник у кримінальному судочинстві

Як захисники підозрюваних, обвинувачених і підсудних допускаються особи, які мають свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю. За згодою підсудного допускаються близькі родичі, опікуни або піклувальники.

Захисник допускається до участі в справі з моменту пред'явлення обвинувачення, а у разі затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, або застосування запобіжного заходу у вигляді взяття під варту — з моменту оголошення їй протоколу про затримання або постанови про застосування запобіжного заходу, але не пізніше двадцяти чотирьох годин з моменту затримання.

У справах про суспільно небезпечні діяння, вчинені особами у стані неосудності, а також про злочини осіб, які захворіли на душевну хворобу після вчинення злочину, захисник допускається до участі у справі з моменту отримання доказів про душевне захворювання особи.

У разі коли дізнання або попереднє слідство не провадилось, захисник допускається до участі в справі після віддання обвинуваченого до суду. По справах про суспільно небезпечні діяння, вчинені неповнолітніми, які не досягли віку, з якого можлива кримінальна відповідальність, захисник допускається до участі з моменту ознайомлення неповнолітнього та його батьків або осіб, що їх замінюють, з постановою про закриття справи і з матеріалами справи, а в разі поміщення неповнолітнього у приймальник-розподільник — не пізніше двадцяти чотирьох годин з моменту поміщення.

Стаття 45. Обов'язкова участь захисника

Участь захисника при провадженні дізнання, попереднього слідства і в розгляді кримінальної справи в суді першої інстанції є обов'язковою, крім випадків відмови підозрюваного, обвинуваченого і підсудного від захисника у порядку, передбаченому частиною другою статті 46 цього Кодексу.

Стаття 46. Відмова від захисника

Підозрюваний, обвинувачений і підсудний мають право в будь-який момент провадження у справі відмовитися від захисника.

Така відмова допускається лише з ініціативи підозрюваного, обвинуваченого чи підсудного і не може бути перешкодою для продовження участі у справі прокурора або громадського обвинувача, а також захисників інших підозрюваних, обвинувачених чи підсудних.

При відмові від захисника особа, яка провадить дізнання, або слідчий складає протокол, суд виносить ухвалу, а суддя — постанову.

Відмова від захисника не може бути прийнята:

1) у справах осіб, які підозрюються або обвинувачуються у вчиненні злочину у віці до 18 років;

2) у справах про злочини осіб, які через свої фізичні або психічні вади (німі, глухі, сліпі та інші) не можуть самі реалізувати своє право на захист;

3) у справах осіб, які не володіють мовою, якою ведеться судочинство;

4) коли санкція статті, за якою кваліфікується злочин, передбачає смертну кару;

5) при провадженні справи про застосування примусових заходів медичного характеру.

Стаття 47. Порядок призначення захисника

Захисник з числа осіб, зазначених у частині першій статті 44 цього Кодексу, запрошується підозрюваним, обвинуваченим чи підсудним, його законними представниками, родичами або іншими особами за дорученням чи на прохання підозрюваного, обвинуваченого і підсудного. Якщо у випадках, передбачених частиною третьою статті 46 цього Кодексу, захисник не буде запрошений зазначеними особами, його призначає особа, яка провадить дізнання, слідчий, суд або суддя.

Одна і та ж особа не може бути захисником двох або кількох підозрюваних, обвинувачених і підсудних, коли інтереси захисту одного з них суперечать інтересам захисту іншого.

Замінити одного захисника іншим можна лише за клопотанням або за згодою підозрюваного, обвинуваченого і підсудного. В тих випадках, коли явка для участі в справі захисника, якого обрав підозрюваний, неможлива протягом двадцяти чотирьох годин, а захисника, обраного обвинуваченим чи підсудним, — протягом сімдесяти двох годин, особа, яка провадить дізнання, слідчий, суд або суддя відповідно мають право запропонувати підозрюваному, обвинуваченому, підсудному запросити іншого захисника або забезпечують їм захисника. Обов'язок забезпечити участь захисника в такому випадку покладається на керівника адвокатського об'єднання за місцем провадження справи.

Оплата праці захисника у випадку, коли він брав участь у дізнанні, попередньому слідстві або судовому розгляді за призначенням, та при звільненні підозрюваного, обвинуваченого і підсудного від оплати юридичної допомоги через малозабезпеченість провадиться за рахунок держави в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Відшкодування витрат державі у таких випадках може бути покладено на засудженого.

Стаття 48. Обов'язки і права захисника

Захисник зобов'язаний використати всі зазначені в законі засоби захисту з метою з'ясування обставин, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого і підсудного або пом'якшують чи виключають його відповідальність, і подавати їм необхідну юридичну допомогу.

З моменту допущення до участі у справі захисник має право:

до першого допиту підозрюваного чи обвинуваченого мати з ним побачення віч-на-віч, а після першого допиту — без обмеження їх кількості і тривалості;

мати побачення із засудженим і особою, до якої застосовано примусові заходи медичного характеру;

бути присутнім при допитах підозрюваного і обвинуваченого, а також при провадженні інших слідчих дій, виконуваних з їх участю або за клопотанням підозрюваного, обвинуваченого чи його захисника;

з дозволу особи, яка провадить дізнання, або слідчого брати участь і в інших слідчих діях;

застосовувати науково-технічні засоби при провадженні тих слідчих дій, в яких бере участь захисник, а також при ознайомленні з матеріалами справи — з дозволу особи, яка провадить дізнання, чи слідчого, а у суді, якщо справа розглядається у відкритому судовому засіданні, — з дозволу судді чи суду;

ознайомлюватися з матеріалами, якими обгрунтовується затримання підозрюваного чи обрання запобіжного заходу або пред'явлення обвинувачення, а після закінчення попереднього слідства — з усіма матеріалами справи;

виписувати з матеріалів справи, з якими він ознайомився, необхідні відомості;

брати участь у судовому розгляді справи;

подавати докази і заявляти клопотання і відводи;

подавати скарги на дії та рішення особи, яка провадить дізнання, слідчого, прокурора, судді та суду.

Захисник має право збирати відомості про факти, що можуть бути використані як докази у справі, зокрема одержувати документи або їх копії від підприємств, установ, організацій, об'єднань, а від громадян — за їх згодою; ознайомлюватися на підприємствах, в установах і організаціях з необхідними документами і матеріалами, за винятком тих, таємниця яких охороняється законом; отримувати письмові висновки фахівців з питань, що потребують спеціальних знань.

Особа, яка провадить дізнання, і слідчий повинні своєчасно повідомити захисника про час і місце провадження слідчих дій, які виконуються з участю підозрюваного або обвинуваченого чи за клопотанням захисника.

Захисник зобов'язаний своєчасно з'явитися для участі у провадженні тих процесуальних дій, в яких його участь є обов'язковою.

В разі неявки захисника слідчі дії, в яких участь захисника не є обов'язковою, провадяться без нього.

Якщо захисник присутній при провадженні слідчих дій, він має право ставити запитання особам, яких допитують, подавати письмові зауваження з приводу неправильності або неповноти запису в протоколі відомостей про слідчі дії. Особа, яка провадить дізнання, і слідчий можуть відхилити запитання, поставлене захисником, але вони зобов'язані занести його до протоколу.

Відмова захисника при провадженні дізнання, попереднього слідства та в судовому засіданні від захисту підозрюваного, обвинуваченого і підсудного не допускається.

Захисник не вправі розголошувати відомості, які стали йому відомі у зв'язку з виконанням професійних обов'язків.

Документи, пов'язані з виконанням захисником обов'язків захисника у кримінальній справі, не підлягають огляду, розголошенню чи вилученню особою, яка провадить дізнання, слідчим, прокурором, суддею і судом без згоди захисника.

Не може бути внесено подання органу дізнання, слідчого, прокурора, а також винесена окрема постанова судді чи ухвала суду щодо правової позиції захисника у справі».

2. Частину другу статті 43 викласти в такій редакції:

«Обвинувачений має право: знати, в чому його обвинувачують; давати показання з пред'явленого йому обвинувачення або відмовитися давати показання і відповідати на запитання; мати захисника і побачення з ним до першого допиту; подавати докази; заявляти клопотання; ознайомлюватися після закінчення попереднього слідства або дізнання з усіма матеріалами справи; брати участь у судовому розгляді в суді першої інстанції; заявляти відводи; подавати скарги на дії і рішення особи, яка провадить дізнання, слідчого, прокурора, судді та суду».

3. Частину другу статті 43^{1} викласти в такій редакції:

«Підозрюваний має право: знати, в чому він підозрюється; давати показання або відмовитися давати показання і відповідати на запитання; мати захисника і побачення з ним до першого допиту; подавати докази; заявляти клопотання і відводи; вимагати перевірки прокурором правомірності затримання; подавати скарги на дії і рішення особи, яка провадить оперативно-розшукові дії та дізнання, слідчого і прокурора».

4. У частині третій статті 61 слова «слідчим, прокурором або судом» замінити словами «органом дізнання, слідчим, прокурором, суддею або судом».

5. У пункті 1 частини першої статті 69 слова «захисник обвинуваченого» замінити словами «захисник підозрюваного, обвинуваченого чи підсудного».

6. Частини шосту і сьому статті 93 замінити однією частиною шостою такого змісту:

«Якщо у випадку, передбаченому частиною четвертою статті 47 цього Кодексу, оплата праці захисника по поданню юридичної допомоги була проведена за рахунок держави, відшкодування витрат державі може бути покладено на засудженого».

7. У частині третій статті 106 перше речення викласти в такій редакції:

«Про кожний випадок затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, орган дізнання зобов'язаний скласти протокол із зазначенням підстав, мотивів, дня, години, року, місяця, місця затримання, пояснень затриманого, часу складання протоколу про роз'яснення підозрюваному в порядку, передбаченому частиною другою статті 21 цього Кодексу, права мати побачення із захисником до першого допиту і протягом двадцяти чотирьох годин зробити письмове повідомлення прокурору, а також на вимогу прокурора подати матеріали, що стали підставою для затримання».

8. Частину другу статті 107 доповнити реченням: «При допиті такого підозрюваного присутність захисника є обов'язковою, за винятком випадків, передбачених частиною першою статті 46 цього Кодексу».

9. У частині першій статті 129 слова «його захисника» замінити словами «їх захисників».

10. Статтю 140 доповнити частиною першою такого змісту:

«При пред'явленні обвинувачення особі присутність захисника є обов'язковою, крім випадків, передбачених частиною першою статті 46 цього Кодексу».

У зв'язку з цим частини першу і другу вважати відповідно частинами другою і третьою.

11. У статті 142:

пункт другий викласти в такій редакції:

«2) давати показання по пред'явленому йому обвинуваченню або відмовитися давати показання і відповідати на запитання»;

пункт восьмий викласти в такій редакції:

«8) мати захисника і побачення з ним до першого допиту».

12. Статтю 143 після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

«При допиті обвинуваченого за його бажанням може бути присутнім захисник, а у випадках, передбачених частиною третьою статті 46 цього Кодексу, присутність захисника є обов'язковою».

У зв'язку з цим частини третю, четверту і п'яту вважати відповідно частинами четвертою, п'ятою і шостою.

13. У статті 218:

перше речення частини другої викласти в такій редакції:

«Якщо обвинувачений не виявив бажання ознайомитися з матеріалами справи з участю захисника, йому пред'являються для ознайомлення всі матеріали справи»;

у частині четвертій перше речення викласти в такій редакції:

«Якщо у справі бере участь захисник, слідчий надає можливість ознайомитися з усіма матеріалами справи і захисникові, про що складає окремий протокол».

14. Частини перші статей 228 і 242 доповнити пунктами відповідно 2^{1} і 1^{1} такого змісту:

«чи були додержані при провадженні дізнання і попереднього слідства вимоги цього Кодексу про забезпечення права підозрюваного і обвинуваченого на захист».

15. Пункт 10 статті 253 викласти в такій редакції:

«10) про день і місце слухання справи в судовому засіданні;

до прийняття рішення з цього питання суддя або суд попередньо узгоджують із захисником і прокурором можливість їх участі у цей час у судовому засіданні».

16. Пункт 5 статті 263 викласти в такій редакції:

«5) давати показання по суті справи в кожний момент судового слідства або відмовитися давати показання і відповідати на запитання».

17. Частину третю статті 266 виключити.

18. Частину другу статті 272 викласти в такій редакції:

«В разі невиконання розпорядження головуючого прокурором, громадським обвинувачем, захисником чи громадським захисником головуючий робить їм попередження. При дальшому непідкоренні будь-якої із зазначених осіб розпорядженням головуючого розгляд справи за ухвалою суду може бути відкладено, коли неможливо без шкоди для справи замінити цю особу іншою. Одночасно суд повідомляє про це відповідно вищестоящого прокурора, Міністерство юстиції України, кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури».

19. У частині другій статті 353 слова і цифри «пунктами 1, 2, 3, 5, 7 і 8 статті 45» замінити словами і цифрами «частиною третьою статті 46».

Закон України «Про внесення змін і доповнень до окремих статей Кримінально-процесуального кодексу України з питань права на захист підозрюваного, обвинуваченого і підсудного» ввести в дію з 1 квітня 1994 року.

Президент України Л. КРАВЧУК

м. Київ,
23 грудня 1993 року

Проект «Основи державної житлової політики в Україні» — декларації і реальність

Сумною ознакою законотворчого процесу останнім часом став принциповий розрив між декларованою благою метою прийняття того чи того нормативного акта і його реальним змістом. На жаль, з нашої точки зору, не став винятком щодо цього і проект закону України «Основи державної житлової політики в Україні», підготовлений Держжитлокомунгоспом України.

У проекті виявлено псевдотурботу про реалізацію конституційного права громадян на житло. Але вже найперший — з названих основними — напрям державної житлової політики сформульовано настільки казуїстично, що за зовнішньої пристойності це приховує серйозну загрозу для цього права.

Судіть самі: оголошено «перехід від безплатного надання житла громадянам до створення умов, за яких кожний громадянин вільно, у відповідності з його потребами і можливостями може побудувати житло, придбати у власність або отримати за наймом чи в оренду». Але розпочати варто було б з кінця — спочатку домогтися створення економічних умов, за яких у кожної сім'ї, яка потребує поліпшення житлових умов, буде **можливість** побудувати, купити і таке інше житло, а тільки потому відмовлятися від безплатного надання житла. А інакше основна маса населення просто не матиме можливості реалізувати своє право на житло!

Щоправда, нам тут пропонують ще інший «основний напрям житлової політики»: «надання житла на пільгових умовах у користування громадянам, що потребують соціального захисту». Але проект не пояснює, які саме громадяни, на думку авторів, потребують соціального захисту і, отже, можуть вимагати надання у користування житла на пільгових умовах. В той же час без відповіді на це запитання, а також розшифрування тези «пільгові умови» в кращому разі цю норму можна розглядати як пусте коливання повітря обіцянкою «повітряних замків», а по суті — як знущання.

Але в кожному разі перехід до платного надання житла (за наявності хоч би яких пільг для тих, «хто потребує соціального захисту») замість безплатного надання такого житла (як це було за часів «застою») — безумовно, крок назад у справі захисту прав громадян на житло.

Що більшість населення залишиться «за бортом» житлової політики, ясно з співставлення вищеназваної тези з текстом ст. 17 — «Підстави визнання громадян, які потребують поліпшення житлових умов у рамках соціальної норми». Тут потребу у поліпшенні житлових умов (яка, очевидно, мається на увазі як підстава для надання житла безплатно) установлюють за допомогою якоїсь невизначеної «соціальної норми» (замість раніше чітких критеріїв) й такої ж невизначеної «межі малозабезпеченості».

Практика встановлення нашою державою різних «прожиткових мінімумів» «мінімальних заробітних плат» і т.ін. сумно відома: встановлювані «мінімуми» ставили громадян на межу виживання. Тому очевидно, що запропонована норма ст. 17 проекту приховує у собі пастку — більшість населення може бути безпідставно оголошена як така, що перебуває вище від «межі малозабезпеченості», а отже — як така, що не потребує одержання житла безплатно, не дивлячись навіть на надто тяжкі житлові умови.

Але як бути громадянам, які конче потребують поліпшення житлових умов, тим, які не вписалися до цієї невизначеної категорії «малозабезпечених»?

Відповідь на це запитання досить прозоро проглядає в ст. 5 проекту, яка наділяє органи місцевого самоуправління правом «надання компенсацій, субсидій і пільг громадянам при реалізації їхнього права на житло». Зверніть увагу, — не категоріям громадян, які визначаються за якимись чіткими критеріями (скажімо, ветеранам, інвалідам, одиноким матерям тощо), а окремим громадянам. Постає питання: за якими ознаками добиратимуть цих громадян — може, за критерій слугуватиме готовність віддячити відповідного чиновника?

Окрім того, не можна не відзначити непомітну для звичайного читача, але дуже суттєву деталь: якщо раніше всі житлові норми визначалися лише стосовно житлової (а не корисної, тобто загальної) площі, то із зіставлення вжитих у проекті визначень «загальна площа квартири» і «соціальна норма забезпечення житлом» (див. ст. 1 проекту) випливає, що до останньої (яка, як ми пам'ятаємо, — служить в т.ч. і для визначення потреби в поліпшенні житлових умов) входитимуть тепер лоджії, балкони, тераси і т.ін. Прекрасне розв'язання житлової проблеми (!) — Ви потребували поліпшення житлових умов — то приплюсуйте подумки до своєї житлової площі балкони, і всі проблеми — розв'язано: потреби в розширенні метражу вже немає!

Та й квартирну плату відповідно до проекту Основ тепер треба вносити з урахуванням розміру балконів, лоджій і т.ін. Безперечним кроком назад у порівнянні з раніше чинним законодавством є також те, що у проекті не згадано і фактично скасовано інші, окрім «метражних», підстави для визнання особи як такої, що потребує поліпшення житлових умов, як-от: проживання в одній кімнаті 2-х і більше сімей або осіб різної статі старших 9 років; проживання у 2-кімнатній квартирі із суміжними кімнатами 2-х і більше сімей (або в трикімнатній, якщо для однієї з сімей немає окремої кімнати); проживання у службових житлових приміщеннях, які надані у зв'язку з трудовими відносинами; проживання за договором піднайму протягом не менше ніж 5 років у будинках ЖБК і житлових приміщеннях, які належать громадянам за правом власності; проживання протягом не менше ніж 5 років у комунальних квартирах і т.ін.

Доведеться тепер цим громадянам полишити надії на людське життя і чекати золотого дощу з неба, який допоміг би їм купити квартиру.

Звертаючись до ще одного проголошеного «основного напрямку державної житлової політики» — а саме — до «захисту прав власників» (і користувачів) житла, знову зустрічаємося з тим, що за голою декларацією стоїть дуже багато суперечливих обмежень прав власника (користувача).

Так, щодо власників проголошено винятково широкі, здавалося б, рамки їхніх прав: у ст.7, що визначає їх у загальній формі, сказано: «Власність на житло, незалежно від форми, не обмежується кількістю, розмірами і вартістю і забезпечується правом недоторканності». А далі йде ряд більш-менш завуальованих обмежень права власника — **за власним бажанням володіє, користується і розпоряджається** належним йому майном (але ж саме так визначено право власності у ст. 4 Закону України "Про власність»).

У статті 3 проекту, наприклад, вказано, що органи державної влади затверджують **єдині норми використання** житла (в т.ч. для власників). За такого неконкретного формулювання того, про норми якого характеру йдеться, відкривається можливість для істотного обмеження права користування власником об'єктом власності. Абзац 5 тієї ж статті 3 до компетенції органів державної влади відносить і **«встановлення цін** у житловій сфері». Це правило уже відверто порушує право власника на свій розсуд розпоряджатися об'єктом права власності, у даному разі — житлом, шляхом його продажу.

Відкрито суперечить процитованому вище положенню статті 7 проекту, у відповідності з яким «власність на житло не обмежується кількістю, розміром і вартістю» теза, що викладена в абзаці 2 ст.28 проекту: «за наявності приватного житла і місця проживання» наступне придбання житла можливе лише за умови «подальшого використання його за призначенням». Але ж не можна використовувати за призначенням одночасно декілька квартир. Отже, ось і підстави для обмежень і свавілля, виправдовуваного порушенням власником цього правила.

Важко зрозуміти, як, на думку авторів проекту, узгоджується оголошена у ст. 7 «недоторканність житла» з таким «основним» напрямом житлової політики, як «здійснення контролю за використанням і утриманням житлового фонду всіх форм власності». Взагалі проект скромно замовчує те, як далеко може зайти контроль за використанням і утриманням житлового фонду усіх форм власності. Але ж ця теза має принципове значення. Що реально дозволятиметься власникові житла? Хто і в яких формах матиме право здійснювати за ним контроль?

Серйозною загрозою правам власників житла і гальмом у справі розширення сфери приватизованого житлового фонду є бланкетність ст. 14 «Податок на нерухомість у житловій сфері». Побоювання, що податки на нерухомість будуть не під силу, є, мабуть, однією із головних причин нерішучості громадян у питанні приватизації. І тому особливо важливо було **законодавчо визначити припустимі межі податку,** причому на рівні, який забезпечує реальну зацікавленість громадян у приватизації житла; щоб створити стимул для приватизації, котра інакше не зрушить з місця.

Але в проекті цього не зроблено. Мало того, очевидно, що автори проекту виходили саме з того, що податки на нерухомість намічається ввести на такому високому рівні, за якого навіть ті громадяни, які мали житлове приміщення на праві власності, тобто раніше приватизували його, змушені будуть поступитися ним на користь держави. Адже саме це прочитується поміж рядків в абзаці 5 ст. 13 проекту, де сказано: «Порядок передачі житла, що перебуває у власності громадян, які потребують соціального захисту, до комунальної власності з наступним використанням його колишнім власником на умовах наймання установлюється Кабінетом міністрів України».

Дуже далекі від належного захисту прав власників і «Умови примусового вилучення нерухомості у житловій сфері» (ст. 15), підставою для якого оголошено «громадську нерухомість» — знову ж таки оціночне поняття, яке в проекті не має навіть приблизного переліку критеріїв, за якими таку потребу можна визначати.

Гадаю, що авторам проекту варто було б подумати про створення надійної системи контролю громадськості за справедливим оперуванням поняттям «громадська необхідність» у разі примусового вилучення житла.

Не гріх було б також передбачити більш наближений до житла вид компенсації за вилучене за мотивами «громадської необхідності» житла, яка, безумовно, має передбачати надання **реально рівнозначного** житла (з урахуванням району і т.д.), або компенсації в розмірі, що підлягає погодженню з власником. Варіант компенсації, запропонований у проекті — попередня компенсація за ринковою вартістю — з урахуванням штучно заниженим Національним банком курсом ВКВ, темпів інфляції і обмеженості ринку житла — може призвести до того, що власник опиниться з купою непотрібних «папірців» на руках, що становитимуть 1/10 вартості того житла, яке мав би реально придбати замість вилученого.

Говорячи про «наймачів» житла, не маючи можливості зупинитися на цьому детальніше, не можна не відзначити, що їхні інтереси не дістали належного захисту у проекті Основ.

Отже, громадяни явно програють завдяки запропонованому проекту Основ. Хто ж від нього виграє? Деякі групи зацікавлених осіб видно вже під час першого читання проекту. Так, у ст. 28 абз. 3 записано:

«Купівля, продаж або обмін житла і інвестування житлового будівництва здійснюється через мережу ринкових структур — бірж, агентств, акціонерних і інвестиційних товариств і фондів, страхових компаній і т.ін.»

По суті — це скасування єдиної нотаріальної форми для даної угоди, що дестабілізувало б сферу відповідних майнових відносин і послабило б можливість для громадян перевірити спроможність правовстановлених документів, пропонованих йому продавцем.

Постає питання: для чого, кому потрібне це штучне введення посередників, що паразитуватимуть на угодах з нерухомістю лише за рахунок права оформляти угоди? Ніхто не позбавляє їх права здійснювати за винагороду реальну роботу: підшукувати квартири для продажу, варіанти обміну і т.ін. Але стосовно безпосереднього укладення і оформлення договорів купівлі-продажу житла громадянами, то оптимальним, найвигіднішим для них варіантом є безпосереднє укладення ними цього договору з наступним підтвердженням його в нотаріальній конторі.

Такою ж грубою помилкою, що не відповідає інтересам громадян, була б ліквідація обмінних бюро і єдиних правил обміну і нав'язування громадянам сонму посередників.

Неважко визначити й другу групу організацій, що з очевидністю виграє від прийняття нового закону. Ст. 27 недвозначно твердить про це: «Кошти підприємств і установ, незалежно від форм їхньої власності, що спрямовуються на надання допомоги своїм робітникам для житлового будівництва, або кошти інвесторів, котрі перераховуються в банки на спеціальні накопичувальні рахунки для будівництва і реконструкції житла, розвиток бази будівельних матеріалів і будівельних підприємств, звільняються від сплати до бюджету податку на прибуток і податку на добавлену вартість».

Звернімо увагу на ряд нюансів: від оподаткування в такий спосіб звільняють кошти, спрямовані на допомогу співробітникам для житлового будівництва, без зазначення потреби таких співробітників у поліпшенні житлових умов і межі будівництва для кожного співробітника. Це створює грунт для зловживань й розгортання бізнесу житлової спекуляції.

По-друге, від оподаткування звільняють також кошти інвесторів, які ще тільки «спрямовані на житлове будівництво», незалежно від наслідків їх фактичного використання (або відповідно — невикористання) за даним цільовим призначенням і без зазначення подальшої долі збудованого житла.

Насторожує і формулювання абзацу 4 ст. 19 проекту, зазначено, що «органи місцевого самоврядування мають право надавати **окремим категоріям громадян** пільги на оплату за користування на умовах найму житлом і комунальними послугами за площі житла, що перевищує соціальну норму».

Автори проекту скромно утрималися від зазначення того, про які саме категорії громадян йде мова. Тут не використано критерій «потреби соціального захисту», який в інших випадках застосовується в проекті, де йдеться саме про відповідні категорії населення.

То про які ж «окремі категорії» виявлено турботу в ст. 19? Може про народних депутатів, державних чиновників чи інші «окремі» групи осіб, які займають великі квартири? Чи не їм «потрібні» пільги в оплаті житла?

Перед нами, на наш погляд, не що інше, як відверте маскування турботою про права громадян турботи про благо великого капіталу, зосередженого в руках будівельних компаній і посередницьких структур. Отакі-от гарні «основи житлової політики держави»!

Віктор МЕДВЕДЧУК,
президент Союзу адвокатів України, заслужений юрист України.

Арбитражный суд Одесской области возбудил дело № 5/7 по заявлению АКБ «НОРД БАНК» г.Одессы о признании банкротом брокерской конторы «Брок сервис» по адресу: г.Одесса, 270100, ул.Пастера, 54, кв.28 р/с 6609278 в Жовтневом отделении УСБ г.Одессы, МФО 328038.

Кредиторам, а также возможным санаторам направлять заявления с имущественными требованиями к должнику в месячный срок с момента публикации по адресу: г.Одесса, 270032, пр.Шевченко,4, Арбитражному суду Одесской области.

Освіта

РЕАБІЛІТОВАНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

При Чернівецькому державному університеті імені Юрія Федьковича відновлено філософсько-теологічний факультет, який протягом багатьох літ існував при ньому, але за часів комуністичного безбожництва був закритий як інституція, що не вписувалася в рамки атеїстичної ідеології. Вчена рада вузу, громадські і релігійні організації краю довго клопоталися перед урядом, Міністерством освіти України про його відродження. І ось у грудні минулого року дозвіл на це було одержано. Через місяць в аудиторіях з'явилися перші студенти.

Про те, яким буде «реабілітований» факультет, розповідає його декан, доктор філософських наук Микола СИДОРЕНКО.

* * *

— Матиме він два відділення — світське, що студіюватиме філософію, та теологічне, яке готуватиме священнослужителів. Набір на перше з них розпочнеться напередодні нового навчального року, тоді як богослови вже завершать перший курс.

— Чим пояснюється така поспішність?

— Замовником фахівців-теологів виступає Українська православна церква — Київський патріархат. Вона фінансує цю програму, вона ж, ясна річ, і диктує нам строки. Поквапливість замовника пояснюється передусім нагальною потребою в теологічних кадрах.

Нинішні першокурсники, щоб надолужити прогаяне, навчатимуться без літніх канікул. У вересні вони почнуть працювати за програмою другого курсу. А напередодні буде здійснено набір ще однієї групи майбутніх теологів.

— Охарактеризуйте тих, що проходили через сито добору.

— На теологічне відділення було подано 37 заяв. А ми мали відібрати 30 абітурієнтів. Переважну більшість вступників становили вихідці із західних областей України. Серед них — випускники загальноосвітніх шкіл, слухачі духовних семінарій, священики, які вже мали свої парафії, але вирішили здобути вищу духовну освіту.

Добір абітурієнтів був досить ретельний. Майбутні богослови мусять володіти відповідним рівнем релігійних знань, музичними здібностями. І, звичайно ж, мати рекомендації священнослужителів. Екзаменаційні випробування витримали далеко не всі — лише 28 претендентів.

— Чи укомплектовано факультет відповідними викладацькими кадрами?

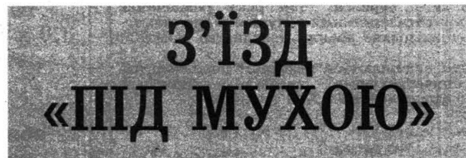
— Для філософського відділення труднощів з фахівцями не було, бо мали їх при університеті. А ось теологів довелося залучати з інших міст. Та, слава Богу, все владналося. Кваліфікованих богословів зумів швидко підібрати завідувач відділення протоієрей Василь Вепрук.

— Куди направлятимете на роботу ваших випускників-теологів?

— Попит на богословів великий. Багато з них стануть священнослужителями, найбільш досвідчені присвятять себе викладацькій роботі в духовних академіях, семінаріях, читатимуть лекції з релігієзнавства в загальноосвітніх школах, вузах, технікумах, нестимуть слово Боже в юні серця. Певен, ніхто з випускників не залишиться без діла.

Розмову вів Василь БАБУХ.

Фейлетон

З'ЇЗД «ПІД МУХОЮ»

Навколо колишнього будинку політосвіти бігали собаки і, стікаючи слиною, жалібно повискували. Декотрі, зовсім запаморочені вбивчими ароматами, голосно гавкали. Підсвідомо втягували носом, примружуючи очі, й громадяни незалежної України, котрі проходили неподалік.

Ви вже подумали, що в колишньому будинку політосвіти в Рівному відкрито китайський ресторан чи кавказьку шашличну? А ось і не вгадали! У будинку відбувався з'їзд. Споживчої кооперації. Делегати нудились у залі, а у фойє...

Авторові цих рядків доводилося бувати на пленумах і сесіях, на конференціях і з'їздах. Деколи випадало поласувати й бутербродом з ікрою, але щоб побачити стільки і такого! Кури смажені й копчені, м'ясні балики й рулети, ковбаси й копчені язики... А що вже всіляких тортів, тістечок, коржиків, трубочок, бабок й інших кондитерських витребеньок — то, як мовиться, пером не описати. А над усім — печеним, вареним і так кавалками — «голівки». Так-так, не дивуйтеся, хоча не здивуватися й не можна. «Шампанське» таке й сяке, коньяки і лікери, горілка «Распутин» і звичайна, для нижчих верств.

Кооператори-продавці самотньо нудьгували, бо після першої перерви в роботі з'їзду стояли відкорковані лише кілька пляшок, а кооператори-делегати слухали промови. «Фактаж» у залі був незрівнянно слабший, ніж у фойє. Бо поки, приміром, голова правління облспоживспілки Микола Мосійчук «показував» досягнення своєї системи у карбованцях, справи виглядали досить ефективно: «Товарооборот за минулий рік зріс у 25 разів, підприємств громадського харчування — у 31 раз, випуск власної продукції — у 43 рази...» Тут би, як на колишні часи, вже запахло орденом чи й ще чим більшим. Але часи, як відомо, не ті, і довелося — хочеш не хочеш — малювати реальну картину: «...Спад у січні—серпні минулого року становив у порівняльних цінах 17,8, у жовтні — 28,6, листопаді — 48, а в грудні — 65,7 відсотка, тобто майже в три рази...». От тобі й орден!

Споживча кооперація, хоча й почувається державою у державі, живе, звичайно, не на безлюдному острові — загальні кризові явища торкнулися і її. Але, якщо судити з «фактажу» на столах у фойє, можливості кооператорів багато більші, ніж, скажімо, у заводу гумово-технічних виробів чи цеху з випуску водотривкої фанери. Складників для ковбаси не потрібно шукати у Фінляндії чи в Естонії. І валюти не треба, щоб напхати кишку м'ясом або закоптити шматок свинячої підчеревини. Тим більше, що худоби і птиці у сільському приватному секторі розвелося нині, як комах у лісі. Єдина проблема у селян: як з вигодою для себе, а не для кооперації, реалізувати м'ясо?

Під склепінням зали лунало бадьоро і життєстверджувально: «... правління облспоживспілки та більшість кооперативних організацій працювали напружено, переборюючи труднощі з пальним, кредитами банків, конкуренцією». Ще б працювати не напружено, коли відкрилися такі можливості: бери — не хочу... А щодо «переборювання труднощів» то в цьому ділі кооператорам, як кажуть, досвіду не позичати. Ознак голодного існування у рядових, а тим більше у керівних членів не було помітно ні раніше, ні тепер. Відмінності прилавків колишніх і теперішніх магазинів на них не впливають. Стосовно «труднощів з конкуренцією» — теж байка: ви ї, шановні кооператори, ще й у вічі не бачили.

... Копчені кури і язики (плюс 150 на з'їзді) — це непогано. А які ж перспективи обіцяно народові, не охопленому делікатесами? А ось які: «...якщо ми не одержимо необхідної підтримки з боку держави..., то наявних коштів системи вистачить лише на закупівлю і завезення до магазинів хліба, солі, мила, сірників...» Наче — тьху, тьху, тьху! — під час війни.

Ще недавно держава таку підтримку давала: і кошти, і бензин, і дармову електроенергію. А тепер каже — дзуськи: зароби — і купи. Хоч бензин, хоч желатин. Крутись, каже держава, думай, шукай...

А крутитися не хочеться. Хочеться, щоб — як колись. Щоб було чітко визначено: кому курка копчена, кому — синя і сира, а кому — ніжки і крильця від курки. А тут кожне починає зазіхати...

Щоправда, на з'їзді висловили одну цінну думку: а чи не залучити кошти пайовиків? А то що ж за «вклади» — по 5—10 колишніх карбованців? Думка, однак, позичена. Ще три роки тому «непокірний» голова правління Костопільської райспоживспілки Анатолій Мних не пропонував, а зробив: сперся не на «липових», а на справжніх пайовиків, котрі внесли солідні суми. Продемонструвавши при цьому власну незалежність, гарантовану Законом «Про кооперацію». Столичні й обласні «боси» Мниха «з'їли». А тепер ось відкривають Америку.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівне.

Фотофакт

Понад тисячу дітей із найбільш потерпілих від аварії на Чорнобильській АЕС районів Волині — Любешівського, Камінь-Каширського та Маневицького — пройшли протягом минулого року обстеження у спеціалізованому відділенні обласної дитячої лікарні. Та основну роботу щодо диспансеризації дітей було виконано ще раніше, під час численних виїздів лікарів-педіатрів у сільські райони.

Нове відділення обласної дитячої лікарні стало нині своєрідним центром, який координує діяльність районних лікарень щодо диспансеризації й лікування дітей із зон жорсткого контролю.

На знімку: медсестра Тетяна Мельник з Манею Адамчук та Іванною Шуцькою у спортзалі.

Фото Валерія БЄЛОВА.

Спорт

ДІВЧИНКА-ПЕРЛИНКА, ЗОЛОТА КРАПЛИНКА...

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

Ці слова з популярної пісні, яку виконує нинішній Оксанчин земляк — співак і композитор з Одеси Микола Свидюк, ніби спеціально написані про неї. Саме це чарівне 16-річне дівча поставило золоту крапку на Іграх у Норвегії і своєю перемогою вселило в серця багатьох великі надії і віру в славне майбутнє українського зимового спорту.

Як же ми за неї переживали і вболівали! Здається, того вечора байдужих не було в жодній українській оселі, де тільки є телевізор. Звичайно, усіх тривожило оте фатальне зіткнення Оксани Баюл під час тренування напередодні з Танею Шевченко — німецькою фігуристкою українського походження. І треба ж отакий збіг. Але все обійшлося лише кількома болючими швами на ніжці Оксани. А коли почала виступ, то, здається, забула геть про все на світі і поринула в казковий світ своєї програми. То був блискучий спектакль одного актора: хвацький, веселий, мелодійний, захоплюючий.

Утім, важко, мабуть, виходити на лід одразу після головної конкурентки, хоча ти — і чемпіонка світу. До того ж Ненсі Керріган, на ту мить лідер змагання, виконала програму майже бездоганно. І тепер спробуй наздожени. Та ще й симпатії залу на боці американки після гучної кримінальної історії, коли на неї було вчинено замах.

І все ж той вечір був Оксанчин. Навіть попри те, що арбітри з Великобританії та Канади своїми оцінками таки довели нашу зірочку до сліз. Що й казати, є в світі найвища справедливість: більшість суддів не взяла гріха на душу і була чесна до кінця.

Розчулена, зі сльозами у великих очах стояла юна спортсменка вихованка Галини Змієвської і Валентина Ніколаєва на найвищій сходинці п'єдесталу пошани, лунав український державний гімн, касету із записом якого чомусь довго шукали організатори, під склепіння Палацу гордо піднімався синьо-жовтий прапор. То були хвилини нашої найвищої спільної радості.

Отак приємно для всіх нас завершилися XVII зимові Олімпійські ігри, про які буде написано ще чимало.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Табло Олімпіади

Гірські лижі. Чоловіки. Комбінація. І. Л. К'юсс (Норвегія). Слалом. І. Т. Штангезінгер (Австрія). Жінки. І. В. Шнайдер (Швейцарія)... 25. О. Логінова (Україна).

Біатлон. Жінки. Естафета 4 х 7,5 км. І. Росія... 5. Україна (В. Цербе, М. Сколота, О. Петрова, О. Огурцова). Чоловіки. І. Німеччина... 15. Україна.

Стрибки з трампліна. К-90. І. Е. Брадесен (Норвегія)... 56. В. Грибович (Україна).

Фігурне катання. Жінки. І. Оксана Баюл (Україна). 2. Ненсі Керріган (США). 3. Лю Чен (Китай)... 19. О. Ляшенко... 25. Л. Іванова (обидві — Україна).

Ковзани. Жінки. 5000 м. К. Піхштайн (Німеччина).

Хокей. Півфінали. Росія — Швеція — 3:4, Фінляндія — Канада — 3:5. Матч за 3-тє місце. Росія — Фінляндія — 0:4. Фінальний матч. Канада — Швеція — 4:5.

Лижні гонки. Чоловіки. 50 км. І. В. Смирнов (Казахстан).

Бобслей. Екіпажі-четвірки. І. Німеччина-2... 27. Україна.

Росія — 11 золотих медалей, 8 срібних, 4 бронзові. Норвегія — 10, 11, 5. Німеччина — 9, 7, 8. Італія — 7, 5, 8. США — 6, 5, 2. Корея — 4, 1, 1. Канада — 3, 6, 4. Швейцарія — 3, 4, 2. Австрія — 2, 3, 4. Швеція — 2, 1, 0. Японія — 1, 2, 2. Казахстан — 1, 2, 0. Україна — 1, 0. 1. Узбекистан — 1, 0, 0. Білорусь — 0, 2, 0. Фінляндія — 0, 1, 5. Франція — 0, 1, 4. Нідерланди — 0, 1, 3. Китай — 0, 1, 2. Словенія — 0,0,3. Великобританія — 0, 0, 2. Австралія — 0, 0, 1.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о. заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець. ♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. ♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 302937

Комбінат друку видавництва «Преса України», 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311039.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».